

บทที่ 1 บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญ

พฤติกรรมการบริโภคของคนไทยได้เปลี่ยนแปลงไปตามการเปลี่ยนแปลงของภาวะเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งในอดีตคนไทยบริโภคข้าวกับปลาเป็นอาหารหลัก นิยมบริโภคผักเป็นประจำ และในปัจจุบันคนที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองบริโภคไขมันและเนื้อสัตว์เพิ่มมากขึ้น บริโภคผักและผลไม้ลดลง เด็กและวัยรุ่นบริโภคอาหารแบบคนเมืองมากกว่าอาหารประจำท้องถิ่น วิถีชีวิตของคนเมืองเป็นแบบเร่งรีบทำให้มีเวลาในการเตรียมอาหารน้อยลง จากการส่งเสริมการตลาดเพื่อช่วงชิงผลประโยชน์ทางการค้า อาหารจานด่วน อาหารสำเร็จรูป กึ่งสำเร็จรูปที่หาได้ง่าย สะดวกไม่สิ้นเปลืองเวลา ซึ่งส่วนมากเป็นอาหารประเภท ปิ้ง ย่าง ทอด ซึ่งเป็นอาหารประเภทโปรตีนและมีไขมันสูง นิยมอาหารรสจัดที่มีความเค็มหรือมีไขมันสูง การขาดการออกกำลังกาย ความเครียด การสูบบุหรี่ ดื่มสุรา ทำให้ปัญหาทางด้านสุขภาพเปลี่ยนแปลงไปโดยมีแบบแผนการเจ็บป่วยและตายเปลี่ยนจากภาวะทุพโภชนาการเป็นภาวะโภชนาการเกินและโรคอ้วนมากขึ้น จากโรคติดเชื้อหรือโรคติดต่อทั่วไปเป็นโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง ซึ่งสามารถป้องกันได้หากมีความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับการบริโภค สรุปสาระสำคัญของแผนยุทธศาสตร์สุขภาพดีวิถีชีวิตไทย (2554) สถานการณ์ขอบเขตของปัญหาได้วิเคราะห์ปัจจัยเสี่ยงพื้นฐานที่เป็นภัยคุกคามสุขภาพจากพฤติกรรมการบริโภคอาหารและเครื่องดื่มที่มีรสหวาน มัน เค็ม มากเกินไป กินผักและผลไม้ น้อย ขาดการออกกำลังกาย ไม่สามารถจัดการกับอารมณ์และความเครียด สูบบุหรี่และดื่มสุราหรือเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ภาวะน้ำหนักเกินหรือโรคอ้วนที่ส่งผลกระทบต่อโรควิถีชีวิตที่เป็นปัญหาสำคัญของประเทศ ที่มีปัจจัยเสี่ยงร่วมกันและมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ใน 5 โรค ได้แก่ โรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง โรคหัวใจ โรคหลอดเลือดสมองและโรคมะเร็ง ซึ่งเป้าหมายหลักในการพัฒนาคือลดปัญหาโรควิถีชีวิตดังกล่าวข้างต้น ด้วยการเพิ่มวิถีชีวิตพอเพียงใน 3 ด้าน คือ การบริโภคที่เหมาะสม การออกกำลังกาย การจัดการอารมณ์ได้เหมาะสม (วงสวาท โกศลวัฒน์, 2549) ดังนั้นอาหารจึงมีส่วนสำคัญในการป้องกันและรักษาโรคต่างๆ ที่อุบัติขึ้นเหล่านี้เป็นอย่างมาก

ขนุน (jackfruit) เป็นไม้ผลอีกชนิดหนึ่งที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจของประเทศ นิยมปลูกและบริโภคกันมาก เป็นไม้ผลที่ปลูกและดูแลรักษาง่าย เจริญเติบโตรวดเร็ว มีรสชาติที่ดี สีของเนื้อที่ถูกกับความชอบของคนไทย ที่นิยมบริโภคผลไม้ที่มีสีเหลืองทองจนกระทั่งสีชมพูหรือสีออกแดงส้ม มีรสชาติหวานจัด ผลของขนุนสามารถนำมาบริโภคทั้งส่วนของผลดิบและผลสุก สามารถรับประทานได้ตั้งแต่ส่วนของเนื้อไปจนถึงซัง รวมถึงเมล็ด ส่วนมากจะรับประทานขนุนเป็นผลไม้สดหรืออบแห้งและยังนำไปผสมกับอาหารประเภทอื่นให้มีรสชาติมากขึ้น เช่น รวมนม ลอดช่องหรือขนุนกวน สำหรับผลอ่อนดิบส่วนมากจะใช้ประกอบอาหารพื้นเมืองของประชาชนในภาคเหนือและตะวันออกเฉียงเหนือ โดยนิยมนำมาทำซูปขนุน นอกจากนี้ส่วนของไม้ขนุนยังเป็นไม้เนื้อแข็งปานกลาง แก่นทนต่อเชื้อราเหมาะสำหรับใช้ทำเครื่องเรือนเพราะเนื้อไม้มีสีเหลือง สวยงาม นิยมนำมาทำเฟอร์นิเจอร์ (เปรมปรี และสุพจน์, 2540)

จากการที่ได้ไปศึกษาพบว่าชนุนเป็นสินค้าที่มีศักยภาพในการแข่งขันในตลาดสูง เพราะมีจุดเด่นหลายประการ อาทิ มีกลิ่นหอม สีสวย อุดมด้วยคุณค่าทางอาหาร และเป็นที่ต้องการของตลาด แต่จากสอบถามปัญหาและความต้องการของผู้ประกอบการและเกษตรกร พบว่าปัญหาหลัก คือ ขาดองค์ความรู้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากชนุน ดังนั้นในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จึงมุ่งเน้นพัฒนาผลิตภัณฑ์ชนุนหอดกรอบ เพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับชนุนและสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชนุนหอดกรอบ
2. เพื่อศึกษาอายุการเก็บรักษาผลิตภัณฑ์ชนุนหอดกรอบ

ขอบเขตการวิจัย

ศึกษาพัฒนากระบวนการผลิตชนุนหอดกรอบและอายุการเก็บรักษาของผลิตภัณฑ์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ประโยชน์ที่จะได้รับจากผลงานวิจัย

1. ได้กระบวนการผลิตต้นแบบผลิตภัณฑ์ชนุนหอดกรอบ
 2. สามารถเผยแพร่องค์ความรู้สู่ชุมชน รัฐวิสาหกิจ และอุตสาหกรรมได้
- ผู้ที่จะได้ประโยชน์จากโครงการ

1. เกษตรกรผู้ปลูกชนุน

1.1 ผลตอบแทนหรือรายได้มากขึ้น จากการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับชนุนที่มีมูลค่าทางการตลาดต่ำ

1.2 เกษตรกรสามารถนำผลิตบริโภคได้ในครัวเรือน

1.3 สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลผลิตทางการเกษตรให้กับเกษตรกรผู้ปลูกชนุน

2. ชุมชน รัฐวิสาหกิจ และอุตสาหกรรมการผลิตชนุน

2.1 การพัฒนากระบวนการผลิตทำให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ให้การส่งเสริมสนับสนุน เพื่อสร้างประโยชน์ให้กับโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปชนุนและวิสาหกิจชุมชน

2.2 ชุมชน รัฐวิสาหกิจ และอุตสาหกรรมการผลิตชนุนสามารถผลิตชนุนหอดกรอบที่มีคุณภาพดีและมีคุณค่าทางโภชนาการสูง

2.3 ยกระดับอุตสาหกรรมชนุนของประเทศไทย และเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันกับในตลาดโลกได้

3. กลุ่มผู้บริโภคทั่วไป

3.1 ได้ผลิตภัณฑ์ขนมขบเคี้ยวที่มีคุณค่าทางโภชนาการ มีสารต้านอนุมูลอิสระและต้านมะเร็งสูงในการบริโภคในชีวิตประจำวัน